

ELISABETH DAMMERS

dam, daarna op de Haagsche Academie, hebben die natuurlijke ontwikkeling eenerzijds wel gestimuleerd, aan den anderen kant toch ook belemmerd. De kentering ten goede is tenslotte toch gekomen, misschien wel omdat zij in wezen autodidacte is gebleven. Wie haar reeks zelfportretten kent, zal bemerken dat de strenge, wel overdachte, en toch on-academische opvatting in den beginne vooral treft door den ernst en de spanning van het zoeken en gedragen wordt door een drang naar rechtvaardiging om zich te handhaven. Werk dat daarna ontstond — stillevens en landschappen — mist die aanvankelijk innerlijke zekerheid, ondanks een bewegelijker toets, ondanks een schilderen juist daar met een begin van routine. Dat verklaart ook de in dien tijd wel bespeurbare invloeden van anderen, die van Röling misschien het meest, bij den opbouw vooral van een groot zittend zelfportret in landschap. Maar te beginnen met dit levensgrootte portret keert, zonder een te bewuste forceering, een hernieuwd zelfvertrouwen terug. Een impressionistische toets heeft zij wel nooit gehad, maar de heftige accenten die de late expressionisten noodig hadden worden geheel vermeden. Men herkent een zeer zorgvuldig plan van bouwen en afwegen van kleuren, er is een zeer lange voorbereiding te bespeuren voor den ondergrond die, zonder contouren en luciditeit, reeds alle kleurwaarden bevat en het rythme meehelpt bepalen. Eerst daarna, met vele glacis opgedragen, herkrijgt de kleur haar kracht. En tegelijk wordt met dit dan toch wel oorspronkelijk coloriet van groen en okergeel en een zeer zacht blauw de plasticiteit der figuren sterker. Het verwondert niet, want naast het schilderen wordt in latere jaren ook met beeldhouwen begonnen. Wel hadden opdrachten voor decoraties in

Vrouweportret, olieverf, 1940